

PISA 2012 a v testu týmového řešení problémů, který byl volitelnou součástí šetření PISA 2015.

4.2 Otázky

V rámci každého scénáře je žákům položeno několik otázek, z nichž každá je zaměřena na jeden kognitivní proces (viz kapitola 3.2), podobně jako v předchozích cyklech šetření PISA. Některé otázky vyžadují tradiční dovednosti porozumění textu (vyhledávání informací, vyvozování závěrů, propojování informací v rámci jednoho textu), jiné se zaměřují na práci se souborem textů, například na syntézu a propojování několika textů, posouzení informací pocházejících z různých zdrojů či ověřování informací napříč texty. Šetření PISA předpokládá, že testování založené na scénářích umožní hodnotit určité čtenářské procesy lépe než testy obsahující izolované úryvky (např. Sabatini et al., 2014, 2015).

Otázky mohou být ve scénáři seřazeny s rostoucí obtížností. Například v první otázce musí žák z nabízených výsledků vyhledávání na internetu vybrat dokument, který se týká určitého tématu. V druhé otázce vyhledá v tomto dokumentu konkrétní informaci. V třetí otázce pak rozhodne, zda je stanovisko autora tohoto dokumentu stejné jako stanovisko autora jiného textu na stejné téma. Testové úlohy jsou však koncipovány tak, že i když žák v prvním kroku nenajde správný dokument, bude mu poté tento dokument poskytnut (automaticky se zobrazí na monitoru), aby mohl odpovědět na druhou otázku. Díky tomu nebudou ani složitější vícekrokové scénáře aktivitou typu „všechno nebo nic“, ale prostředkem umožňujícím ohodnotit úroveň různých žakových dovedností v realistickém kontextu.

Rozdělení otázek

Otázky jsou koncipovány tak, aby umožňovaly hodnotit kognitivní procesy (čtenářské dovednosti) definované v kapitole 3.2. Každá otázka primárně hodnotí jeden proces. Přibližné rozdělení otázek v testu čtenářské gramotnosti PISA 2018 ve srovnání s šetřením PISA 2015 je uvedeno v tabulce 2.

Tabulka 2 Přibližné rozdělení otázek podle kognitivních procesů a počtu zdrojových textů

PISA 2015		PISA 2018			
		samostatný text		soubor textů	
získávání informací	25 %	vyhledávání informací v textu	15 %	vyhledání a výběr vhodného textu	10 %
zpracování informací	50 %	doslovné porozumění	15 %	vyvozování závěrů	15 %
		vyvozování závěrů	15 %		
zhodnocení textu	25 %	hodnocení kvality a důvěryhodnosti	20 %	odhalení a zpracování rozporu	10 %
		uvažování o obsahu a formě			

V testu je rovněž použito několik úloh z předchozích cyklů šetření PISA, aby bylo možné měřit vývoj čtenářské gramotnosti v čase. Jelikož předchozí cykly šetření PISA obsahovaly pouze úlohy se samostatnými texty, budou se nově vytvořené úlohy zaměřovat především na práci se soubory textů. Zároveň však bude třeba vytvořit i dostatečné množství úloh se samostatnými texty, aby bylo zajištěno pokrytí celého koncepčního rámce i do budoucnosti.